

‘Onderworpen’ (NTGent): theater dat niet tegen de islam en voor de liefde is

De compleet tegengestelde regiestijlen van regisseurs Johan Simons en Chokri Ben Chikha vullen elkaar in *Onderworpen* wonderwel aan. Dat levert een geëngageerd, sensueel en zelfs komisch stuk op.

★ ★ ★ ★ ★

KNACK – Els Van Steenberghe

© Phile Deprez

The Play= Onderworpen
Gezelschap = NTGent en Action Zoo Humain

In een zin = *Onderworpen* intrigeert niet alleen door het brandend actuele thema maar ook (misschien zelfs vooral) door het sprankelende spel van de acteursploeg, aangedreven door een pittig regisseursduo.

Hoogtepunt = Het moment waarop Zouzou Ben Chikha klungelig een balkvormig lichtbord wegdraagt. Op dat bord verschijnen de Nederlandse vertalingen van Mourade Zeguendi's Franstalige tekst. De wijze waarop Ben Chikha het bord vasthoudt, doet denken aan de manier waarop Jezus Christus het kruis waaraan hij stierf, droeg. Briljant beeld: scherp, betekenisvol én geestig.

Quote = 'Liefde is bij de man niets anders dan erkentelijkheid voor geschonken genot'

Meer info: www.ntgent.be

Op 7 januari 2015 besluit Michel Houellebecq om de promotour van zijn nieuwe roman *Onderworpen* stil te leggen. De reden is de aanslag op de in Parijs gevestigde redactie van het tijdschrift Charlie Hebdo. Hoofdreden van die aanslag: de manier waarop het het tijdschrift de profeet Mohammed afbeeldde. En het onderwerp van Houellebecqs boek is verwant aan die thematiek: een toekomstige samenleving waarin Frankrijk geleid wordt door een moslimpresident.

Johan Simons wilde het boek graag ensceneren. Dat is geen verrassing want de regisseur scoorde in 2005 al met een wulpse enscenering van *Platform* (2001), een boek waarin Houellebecq de hoofdpersonages Valérie en Michel naar een nieuwe zin van het leven laat zoeken. Net wanneer ze de levenslust hebben hervonden in het sekstoerisme, worden ze het slachtoffer van aanslagen.

Eerlijk? We hielden ons hart vast toen we hoorden dat de doorwinterde teksttheaterregisseur Johan Simons zou samenwerken met die swingende en geëngageerde deugnieten van Action Zoo Humain.

Onderworpen gaat enigszins verder waar *Platform* ophield: een moslimpresident leidt nu de samenleving.

Simons wilde de roman niet in z'n eentje regisseren en riskeren dat het stuk onterecht als een pamflet tegen de islam zou gezien worden (net zoals het boek verguisd werd omdat het een soortement pamflet zou zijn). Daarom nodigde Simons Chokri Ben Chikha uit om het stuk samen te regisseren.

Dat bleek geen sinecure. Beide heren daagden elkaar uit om de eigen regietaal te bevragen én te verdedigen. Zij delen de liefde voor het theater, maar hebben niet dezelfde visie over hoe theater gemaakt moet worden. Eerlijk? We hielden ons hart vast toen we hoorden dat de doorwinterde teksttheaterregisseur Johan Simons zou samenwerken met die swingende en geëngageerde deugnieten van Action Zoo Humain. Maar Simons en Ben Chikha reikten elkaar (groot)moedig stevig de hand.

Het resultaat? Een geweldige schone verstrengeling van twee regietalen die de spelersploeg (een bont allegaartje, bestaande uit de acteurs die heuse 'tekstvreter' zijn zoals Steven Van Watermeulen en Sara De Bosschere en het speelse gezelschap van Action Zoo Humain onder wie Zouzou Ben Chikha, Mourade Zeguendi en Marijke Pinoy) naar verrassende hoogtepunten tilt. Hun regiestijlen haken, net als de speelstijlen van de acteurs, in elkaar zonder aan eigenheid in te boeten.

Onderworpen intrigeert niet alleen door het brandend actuele thema maar ook (misschien zelfs bovenal) door het sprankelende spel van de bonte acteursploeg, aangedreven door een pittig regisseursduo.

Je voelt aan ieder scènebeeld dat hier twee 'beeldhouwers' voor de repetitievloer zaten die elk op een andere manier de beitel hanteren maar zo, samen, een van hun meest evenwichtige (misschien zelfs iets te evenwichtig en gepolijst, allemaal) en

meest urgente voorstellingen maken.

In een decor dat een soort enorme, lege zandbak lijkt waarvan de vloer en de lage wanden bedrukt zijn met een grote luchtfoto van een stad - wat is een stad meer dan een zandbak waarin een hoop mensen rondscharrelen en met elkaar spelen? - ligt een hoop stoelen en matrassen. Er staat een eenzame plant. Er liggen lege bierbakken. De rommel op de scène zorgt voor speels, soms zelfs dansant spel én 'verbeeldt' de rommel in het hoofd van het hoofdpersonage.

Steven Van Watermeulen speelt die hoofdrol. Hij is François, een professor aan de Sorbonne die op pensioen gestuurd wordt omdat hij zich niet wil bekeren tot de islam. Het hele stuk is een zoektocht van François naar menselijkheid, liefde, zingeving én, uiteindelijk, een religie. Die zoektocht gaat via smalltalk, via een teder liefdesspel (met een ijzersterke, tussen geestigheid en tragiek balancerende Sara De Bosschere in de rol van de joodse vrouw Myriam die dreigt verbannen te worden uit Frankrijk) en even diepgaande als kolderieke discussies met een universiteitscollega (een schitterende Zouzou Ben Chikha) die zich reeds bekeerde.

De makers kiezen voor de alles overkoepelende (naasten)liefde. Misschien wat utopisch, maar wel de perfecte keuze voor deze voorstelling.

Onderworpen intrigeert niet alleen door het brandend actuele thema maar ook (misschien zelfs bovenal) door het sprankelende spel van de bonte acteursploeg, aangedreven door een pittig regisseursduo. De twee waken erover dat het verhaal bruisend en met net genoeg fijne humor wordt verteld, dat er ruimte is voor doordachte beelden die met een kwinkslag een statement van formaat maken (zoals Zouzou Ben Chikha die, in een scène waarin over de islam wordt gepraat, een balkvormig lichtbord klungelig

wegdraagt en in de wijze waarop hij het bord vasthoudt refereert aan Jezus Christus die zijn kruis draagt).

Toch wordt er niet voor deze of gene religie gekozen. De makers kiezen voor de alles overkoepelende (naasten)liefde. Misschien wat utopisch, maar wel de perfecte keuze voor deze (iets te) evenwichtige, maar knap geregisseerde en gespeelde voorstelling.

Smaakmaker:

[onderworpen trailer](#) from [NTGent](#) on [Vimeo](#).